

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

2. Quas perfectiones habet anima separata secundum se.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

nes illis æquivalentes; nec in illo statu caret aliqua perfectione tendente in conservationem ipsius, cum non dependeat vlla ratione ab vllis accidentibus quoad esse, est enim spiritualis & immortalis.

CONCLUSIO III.

Quo sensu anima potius deberet appetere separationem quam coniunctionem. 5. Si consideretur anima secundum statum quem habet de facto in corpore, seclusa consideratione peccatorum & bonorum operum, penaque ac gloria; potius deberet appetere separationem quam coniunctionem: secus est si consideraretur secundum statum quem haberet si non intervenisset peccatum originale.

Quo sensu non deberet. Probatur prima pars, quia careret multis imperfecti-
nibus, quas habet pro hoc statu, & acquireret multas perfectiones, quas pro hoc statu non posset habere, & quibus magis satiaretur quam per aliquid quod potest habere pro hoc statu: nam careret omnibus molestiis corporeis, & posset acquirere scientiam intuitivam magis perfectam de rebus, quam potest habere pro hoc statu ex suppositione peccati: ergo potius debet appetere illum statum, quam coniunctionis cum corpore secundum statum præsentem.

Probatur secunda pars, quia pro hoc statu posset habere easdem cognitiones, quas tum haberet, & præterea haberet complementum suum substantiale, ut patet.

Dices contra primam partem: quamvis haberet pro illo statu cognitiones perfectiores, tamen careret complemento substantiali; sed potius deberet appetere complementum substantiale, quam accidentale: ergo.

Respondeo, distinguendo minorem: complementum substantiale requisitum ad operationes perfectissimas, concedo: non requisitum, nego antecedens.

CONCLUSIO IV.

De facto separatio est simpliciter dicenda violenta anima. 6. De facto separatio est simpliciter dicenda violenta anima.

Hæc est communis, & patet, quia est contra inclinationem innatam ipsius, quandoquidem inclinamur naturaliter inclinatione innata, magis ad complementum substantiale quam ad accidentale: & licet non sequatur ex eo, quod aliquid habeat maiorem inclinationem ad unum quam ad aliud impossibile, quod sit in statu violento quando est sub illo ad quod minorem dicit inclinationem, ut patet ex eo quod materia prima non sit in statu violento, quando est sub forma imperfectiori, ad quam minus inclinatur; tamen ex eo, quod aliquid careat perfectione maiori diversis ordinis, quod est complementum substantiale & perfectio simpliciter ipsius, sequitur quod sit in statu violento, licet habeat aliquid aliud inferioris ordinis & spectans ad complementum accidentale, ac secundarium ipsius: sed anima separata habet carentiam corporis, quod est complementum substantiale eius: ergo licet habeat tum perfectionem maiorem accidentalem, hoc est, cognitiones intuitivas independentes à phantasmatibus, adhuc tamen erit simpliciter in statu violento.

7. Dices: si separatio est ipsi violenta: ergo unio & coniunctio esset ipsi naturalis, & consequenter resurrectio esset naturalis.

Respondeo, distinguendo consequens: pro ut naturale opponitur violento, concedo consequentiam; pro ut opponitur supernaturali, nego consequentiam. Et similiter distinguo secundum consequens.

Dices secundo, secundum Doctorem 4. dist. 53. q. 2. §. 3. Separatio non est simpliciter violenta anima: ergo conclusio falsa.

Respondeo Doctorem intelligendum de violento simpliciter in eo sensu, in quo tale dicitur, quod ita est contra inclinationem, ut non habeat secum annexam aliquam perfectionem, quæ esset iuxta inclinationem rei, quam alias non haberet. Non vero de violento simpliciter, quatenus tale dicitur quod est contra inclinationem principalem, licet ferat secum aliquid quod sit iuxta inclinationem minus principalem.

Dices tertio, Doctor eodem loco dicit animam non dicere inclinationem ad corpus: ergo separatio non est ipsi violenta simpliciter.

Respondeo eum loqui vel de inclinatione quæ posset

reduci ad actum secundum per causas naturales, vel de inclinatione, quæ excluderet omnem perfectionem, & satisfactionem vllius appetitus animæ. Vnde nego consequentiam.

QVÆSTIO II.

Quas perfectiones habet anima separata secundum se.

8. Non est dubium quin habeat intellectum & voluntatem, tum quia hæc identificantur ipsi in nostra sententia; tum quia quamvis non essent identificatæ sunt proprietates connaturales illius; tum quia habet species & cognitiones, ut constat ex historia Epulonius Lucæ 16. tum denique quia nihil impedit.

Difficultas ergo est de speciebus & habitibus, quos habuit in via, & de aliis cognitionibus ac speciebus perfectioribus, & de virtute discursiva, ac locomotiva, tam respectui sui, quam respectu aliorum.

CONCLUSIO I.

An retineat anima separata species quas habuit in via, est incertum, retinet tamen habitus voluntatis.

Probatur prima pars, quia quantum ad rationem attinet, illæ species videntur habere dependentiam ab obiecto phantasticè proposito; sed tale obiectum non potest poni in statu separationis: ergo frustra conservarentur illæ species. Maior patet ex dictis disputatione de intellectu.

9. Obijciunt: formæ absolutæ permanentes non destruuntur nisi per destructionem subiecti, aut per introductionem formæ contrariæ, aut per remotionem causæ conservatiæ: sed subiectum illarum specierum est anima, quæ separata manet; nec habent formam contrariam; nec remouetur ab illis causæ conservatiæ, quæcumque demum illa sit: ergo non destruuntur.

Respondeo, distinguendo maiorem pro tertia parte: per remotionem localem tantum, nego; per remotionem localem aut æquivalentem, talem scilicet, ut non concurrat amplius ad earum conservationem, concedo. Et similiter distinguo minorem, & nego consequentiam. Itaque quemadmodum secundum Theologos destruitur fides in patria, & habitus supernaturales animarum damnatarum, quia indecent talem statum, aut quia non debent esse actus illorum, ac propterea ipsam frustanea essent, ita in proposito dicendum.

10. Obijciunt: anima separata recordatur rerum, quas fecerunt in corpore: ergo habent species quas habuerunt in corpore.

Respondeo, negando consequentiam: quia possent recordari istarum rerum per species infusas ipsi à Deo.

Dices, non esse recurrendum ad Deum absque necessitate: sed hic non est necessitas.

Respondeo, negando minorem; nam non videtur quomodo possint ipsis deferuire ad hoc species viæ, essentialiter limitatæ ad obiecta phantasticè proposta.

Probatur secunda pars, quia habitus voluntatis possunt habere actus in anima separata, nec est vlla ratio, ob quam deperderentur.

CONCLUSIO II.

Anima separata habet species perfectiores & cognitiones, quam habuit in corpore, potestque discurre.

Hæc est communis, & patet, quia habet cognitiones rerum intuitivas independentes à phantasmatibus, quæ sunt sine dubio perfectiores cognitionibus dependentibus à phantasmatibus; tales autem cognitiones nullo modo posset habere in absentia obiectorum absque speciebus conformibus, quæ species sine dubio sunt perfectiores speciebus, quæ habet in statu coniunctionis. Quod autem possit discurre, patet; quia nihil impedit.

Et confirmatur, quia Angeli discurrent, ut suppono ex Theologia: ergo & anima separata, à paritate rationis.

CONCLV

CONCLUSIO III.

12. *Anima separata potest se & alia corpora mouere localiter.* Hæc est *Doctrina* in 4. dist. 10. q. 6.

*Probat*ur primo, ex descensu animæ Christi ad inferos, & ex apparitionibus multarum animarum in diuersis locis.

Dicitur, motus locales illarum animarum esse miraculosos à Deo, non autem ab animabus virtute propria. *Contra*, non est neganda illa virtus animabus absque ratione, nulla autem est ratio ob quam negetur ipsis.

*Probat*ur secundo, quia Angelis competit illa virtus mouendi se & alia: ergo & animabus à paritate rationis, quia quantum ad hoc nulla est differentia inter illa.

Confirmatur, quia si negaretur hæc virtus animabus, vel ratione perfectionis, vel ratione imperfectionis. Non ratione perfectionis, quia conuenit Angelis perfectioribus; neque ratione imperfectionis, quia conuenit corporibus imperfectioribus.

Confirmatur secundo, quia licet anima habeat aliquas intellectiones dependentes à corpore, habet tamen in statu separationis alias intellectiones independentes à corpore, quas non potest exercere in corpore: ergo similiter non est inconueniens quod habeat virtutem motiuam dependentem à corpore, & virtutem etiam motiuam independentem à corpore in statu separationis, qualem virtutem nequit exercere in corpore. Et per hoc ac exemplum de Angelis difficultates omnes, quæ opponi possunt, facile solui possunt.

13. *Si tamen quæras*, an mouere possit corpus per impulsu sibi, sicut vnum corpus mouet aliud:

Respondetur eodem modo posse animam mouere, quo Angelus mouet; vtrumque autem dico posse mouere per impulsu; quia alias non possent prolicere corpora, sed deberent necessario comitari illa corpora quæ mouerent.

Deinde non est difficilius Angelo aut animæ producere ipsum motum localem, aut vbi corporeum quam impulsu corporeum: ergo si possunt vbi aut motum, possunt etiam impulsu. Sed possunt producere vbi aut motum in corporibus, vt fateatur Suarez, & patet, quia alias non possent mouere corpora: ergo possunt producere impulsu. Et hæc de anima sufficiant ad laudem & honorem Dei, &c.

DISPUT. X.

De Paruis Naturalibus.

PHILOSOPHVS octo libellulos de affectionibus quibusdam ad animantia spectantibus scripsit, quos communiter *Parua naturalia* appellant, & vel complementum sunt præcedentis tractatus, vel certe vnum cum illo integrum tractatum conficiunt, corpus animatum pro obiecto adæquato habentem. Quæ ergo in his octo libris digniora consideratione sunt, in hac disputatione examinabuntur, cuiuslibet libro vnica quæstione assignata.

QVÆSTIO I.

De Memoria & Reminiscencia.

MEMORIA in actu primo est potentia illa, qua recordari possumus rerum antea cognitarum. Hoc est, quia possumus cognoscere, quod aliquando cognouerimus res, quas ante cognouimus. Memoria vero in actu secundo, est ipsamet recordatio, seu cognitio, qua sic cognoscimus. Reminiscencia vero est, recordatio huiusmodi habita median- te inquisitione, & progressu ex alijs recordationibus, aut cognitionibus: vt si quis recorderetur beneficij recepti ab vno homine, ex eo quod recorderetur ipsiusmet hominis, aut quod videat alium hominem similem illi.

Dari memoriam *sensitiuam* in animantibus, & simul cum ipsa *intellectiuam* in homine, illamque non distinguere realiter à sensu communi, nec hanc ab intellectu, suppono ex dictis in libris de anima, quæ non videbantur repetenda.

Hic autem aduertendum, memoriam, vt memoriam in actu primo, non solum habere recordari, & reminisci; sed etiam ad eam spectare proponere cum facilitate species accepta, etiam illas, quibus intelligimus res ante cognititas, sed non vt cognititas; nam dicitur committere memoriam illas species, quando sæpius obiecta nobis proponimus ad hoc; vt facilius postea possimus illa obiecta nobis proponere; & qui orationem, aut discursum aliquem audire, aut lectum facile reperiunt, & proponunt sibi, quamuis non cognoscerent actu quod antea illum cognouerint; dicuntur bonæ memoriam.

2. *Quæritur* solet, an omnibus animantibus conueniat memoria.

Respondetur in primis non esse necessarium ex ratione animalis vt sic, aut animæ sensitiuæ vt sic, quod quodlibet animal habeat memoriam, quia optime potest concipi aliquid esse animal, & habens animam sensitiuam, quin intelligatur habere memoriam; neque potest ex eo, quod aliquid sit animal, aut habens animam talem recte concludi, quod habeat memoriam.

Deinde non est aliquid ex parte animalis, aut animæ sensitiuæ vt sic, cui repugnat vis memoratiua; vnde solum à posteriori colligi potest ex actibus aliquibus, an omnibus animalibus conueniat, necne, & si in omnibus, quibus: Difficile autem est habere experientiam illam de omnibus, apparet autem satis manifestè in aliquibus, vt in auiibus, canibus, similibusque, quæ habent virtutem locomotiuiam, & accedunt ad locum vbi bene tractantur, recedunt vbi male; in conchis vero, quæ non habent virtutem locomotiuiam, qua ab vno loco in alium progredi valeant, licet in eodem loco contrahant partem læsam, non adeo patet experientia memoriæ, vnde *Conimbricenses* hic negant eam illis, quibus tamen eam attribuit *Auerſa* q. 5. i. sect. 4. quia patet verisimile esse quod recorderentur doloris, & quod propterea tacta retrahunt se etiam antequam lædantur. Quod si huiusmodi animantibus ea facultas data sit, non est sine dubio neganda piscibus, quidquid dicat *Albertus*, nam & locomouentur, & repetere solent eadem loca, & ita expresse tenet *D. August.* 3. de *Genesi* ad litteram. Ad memoriam bonam conducit & aliqua mollitudo ex parte organi, qua facile possit recipere species, & aliqua durities qua eas melius conseruet: hoc tamen intelligendum de memoria sensitiua, nam intellectiua vt pote spiritalis, duritiei & molitiei incapax est. Alia auxilia extrinseca, vt exercitatio & ars, quæ dicitur memoriæ, & medicamenta quædam & impedimenta varia ipsius, experientia tam nota sunt, vt de iis hic non sit discredendum.

QVÆSTIO II.

De Somno, & Vigilia.

3. *Conimbricenses* hic *Vigiliam* describunt esse omnium externorum sensuum, aut saltem aliquorum solutionem, seu libertatem; *Somnum* vero esse omnium sensuum externorum ligationem ad animantium quietem & salutem institutam.

Contra quam descriptionem primo opponi posset, quod non magis ad somnum videatur exigi quod sit ligatio omnium sensuum, quam ad vigiliam, quod sit omnium solutio. Sed hac difficultas est tantum de nomine, nam si nomen *vigilia* non esset impositum ad significandum solutionem aliquarum potentiarum externarum, certe diceret sine dubio solutionem omnium: & si *somnus* imponeretur ad significandum ligationem aliquorum sensuum, & non solummodo omnium, non requireretur ad ipsum ligatio omnium.

Verum cum de facto non detur status aliquis medius

D d d

honi

Vtū om-
ne animal
habeat
memoria.

Conchæ
habent
ne me-
moria.

An pisces
habent
memoria.

Quid si
nisi, & vi-
gilia.